

3.4 Westerse fotografie (het CVP heeft betrekking op de Bijzondere Collecties)

Geschiedenis

De collectie Westerse fotografie is in 1953 ontstaan door de aankoop door het Prentenkabinet van een private kunstzinnige fotocollectie van fotoamateur en verzamelaar Auguste Grégoire. Vanaf toen werd fotografie gecollecteerd met als doel de geschiedenis van het medium fotografie te documenteren. Hiermee was het Prentenkabinet van Universiteit Leiden het eerste museale instituut in Nederland dat zich bezighield met het collectioneren van fotografie als belangwekkend erfgoed en kunstuiting. Een unieke positie in Nederland, die de fotocollectie de hele tweede helft van de twintigste eeuw heeft behouden.

De fotocollectie van het Prentenkabinet omvat ca. 450.000 foto's, 100 meter fotohistorische documentatie en 30.000 gedrukte werken. De collectie omvat zo een staalkaart van alle artistieke en technische wendingen van de fotografie aan de hand van uitzonderlijke specimina, evenals van gebruiksfotografie ('vernacular photography'), fotoboeken en een uitgebreide collectie fotografica: objecten die de geschiedenis van de fotografietechniek representeren, zoals camera's, studio-attributen en dergelijke.

Sinds in 2002 het Prentenkabinet, inclusief de fotocollectie, onderdeel werd van de Bijzondere Collecties van de UBL wordt de fotocollectie behalve voor fotohistorische doeleinden in toenemende mate als visuele historische bron geraadpleegd vanwege de documentaire inhoud (studies van geschiedenis van kleding, architectuurgeschiedenis, cultuurhistorie, etc). Ook ontstaat steeds meer onderwijs vanuit geschiedenis en gebiedsstudies naar fysieke fotoafdrukken, albums etc. in de vorm van methodologische lessen in de studie van analoge fotografie als historische bron.

Positionering

Doordat Leiden de enige in fotografie gespecialiseerde Leidse master-opleiding Film & Photographic Studies aanbiedt, is de UBL een museale schatkamer en academisch kenniscentrum voor de geschiedenis van de Nederlandse fotografie. Buiten Leiden wordt de collectie benut door de opleidingen fotografie van de Willem de Kooning Kunstacademie en de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten Den Haag, evenals de Restauratoren-opleiding van de UvA. Voor professionals bij musea en archieven wordt jaarlijks de cursus 'Determineren van historische fotografische procédés' georganiseerd.

Er zijn relaties met circa 80 belangwekkende fotocollecties en enkele tientallen individuele fotografie-onderzoekers en –professionals (zoals beeldredacteurs, agenten) op gebied van de fotografie in Nederland, verenigd in het Nederlands Fotogenootschap (NFg), waaronder het Nationaal Archief, Rijksmuseum en Nederlands Fotomuseum Rotterdam. Conservatoren fotografie van Universiteit Leiden waren mede-initiatiefnemer van zowel het NFg en de [European Society for the History of Photography](#). Ook is de UBL aangesloten op het Europese [Photoconsortium](#).

De collectie levert bruiklenen voor tentoonstellingen in binnen- en buitenland; gemiddeld één keer per jaar zelfs hele tentoonstellingen, bijvoorbeeld in het Fotomuseum Den Haag, het Rembrandthuis in Amsterdam en de Kunsthal Rotterdam.

Collectieprofiel

De fotocollectie van het Prentenkabinet is de oudste collectie die de gehele geschiedenis van het medium fotografie in Nederland representeert. Sinds het onderbrengen van deze collectie bij de UBL vinden steeds meer fotocollecties hun weg naar de UBL. Voorbeelden daarvan zijn fotocollecties uit domeinen als de Oosterse Collecties, de fotocollectie van het Academisch Historisch Museum, de fotocollectie Frank Scholten van het NINO en de fotocollectie van Jan Wolkers, die als onderdeel van zijn archief naar de UBL kwam.

Verzamelcriterium is in grote lijn, dat de objecten (foto's of fotografica) inzicht bieden in de wijze waarop het medium fotografie zich heeft ontwikkeld en nog ontwikkelt, met de nadruk op Nederland.

Fotografische aanwinsten komen voort uit contact met onderzoeksinstituten en opleidingen van Universiteit Leiden, samenwerkingen (zoals de fotoserie 'Leids Beleg en Ontzet (1575)' door Erwin Olaf in opdracht van de universiteit en De Lakenhal in 2011), contact met hedendaagse fotografen, schenkingen en acquisities via veilingen en gespecialiseerde verkopers.